

„Не разумем се у математику, али ми се чини да је много нула опасан број“

Оскар Вајлд

У најновијој студији Светске банке (СБ) о јавној потрошњи у нашој земљи, под насловом „Како са мање урадити више“, у делу који се односи на домаће здравство, оцењено је да „Систем здравства у Србији бележи значајан напредак у последњих 15. година.“ Ко је завршио четири нижа разреда основне школе може лако да израчуна да је то период од 1994-те до данас. Закључак се сам намеће – здравствени систем у Србији напредовао је и током санкција. Одлично. Зашто смо онда уопште кренули да га мењамо? Да ли су нам реформе у здравству биле неопходне? С обзиром на чињеницу да су и здравствена заштита и здравствено осигурање и даље државни монопол, да приватни сектор није интегрисан у систем, да се на њега гледа са неодобравањем, изгледа да нису.

Скупштински Одбор за здравље и породицу тим поводом одржао је посебну седницу. Посланици су оценили да „аутори студије нису уложили довољан напор да реалније сагледају стање здравља грађана и који су главни проблеми у здравственом систему Србије“. Тачно је, статистичких података о стању здравља нације у студији заиста нису разматрани. Реч пацијент, није ни поменута. Главне препоруке аутора студије СБ, смањење капацитета у терцијарном и примарном нивоу, смањење броја запослених, без јасних процена како ће то и на који начин побољшати или, можда, угрозити лечење пацијената у већ пребукираном државном здравству, нису наишле на одобравање народних посланика, чланова Одбора.

У студији је, између осталог, констатовано да Србија има најмањи постелењи фонд у Европи, али се упркос тој чињеници саветује да би га још требало смањити? Такође, стручњаци СБ у својој анализи стања у српском здравству констатују да је трошење на приватно здравство опало са „високих 34“, на „садашњих 30 одсто“ укупне потрошње у

Пише: Зорица Д. Марковић
среда, 23 септембар 2009 15:47

здравству, а при том не наводе статистичке изворе на основу којих се извели такав закључак.

На седници Одбора за здравље и породицу, остало је неразјашњено – колико Србија уку

пно
брутродруштвеног производа (БДП) троши на здравство? Шест одсто, како тврди директорка Републичког завода здравственог осигурања Србије (РЗЗО), Светлана Вукајловић, или 8,2 одсто, како је на скупу 10. јула ове године изнео министар здравља др Томица Милосављевић, или 10,5 одсто, колико је израчунала СБ? Одступање није мало, плус – минус 40 одсто! Дигитрон у руке и ево резултата – један одсто БДП-а Србије износи нешто преко 300 милиона евра! Одступање од 40 одсто износи – *милијарду* и 200 милиона евра!

Пре пар дана потпредседник Владе, министар науке, негдашњи министар финансија у влади Зорана Ћинђића, др Божидар Ћелић, вратио се са пута веома задовољан. ЕУ је Србији одобрила помоћ од 200 милиона евра! Нешто мање од један одсто нашег БДП-а. Ипак, хвала им.

Између јавне и укупне потрошње не стоји знак једнакости

Заиста, колико *укупно* Србија троши на здравство? Може ли се доћи до тог податка? Није ваљда да је реч о тајном податку?

Укупна потрошња, објашњавају економисти, подразумева збир јавне потрошње, дакле, свих средстава која се путем обавезних доприноса и јавних прихода уливају у касу РЗЗО, али и оног новца који грађани троше додатно из свог џепа, кад плаћају „ванстандардне услуге“ (изум новијег датума у државном здравству, у време санкција, све услуге биле су стандардне), али и услуге у приватном здравству, сви они расходи за лекове, медицинска средства, помагала најразличитијих врста, која грађани покривају из свог џепа, лабораторијске анализе, прегледи на рентген апаратима, скенеру, ултразвучним апаратима, магнетној резонанци обављени у приватним сектору, на шта су пацијенти на неки начин чак и принуђени, јер не могу или не желе, што је њихово право, да чекају недељама и месецима да дођу до резултата. Нажалост, таква рачуница не постоји. Не постоји оно што све земље имају, национални здравствени рачун. Приче о томе да имамо тај фамозни рачун стално слушамо, али – рачун немамо.

На сајту Завода за статистику Републике Србије, нема података о таквом рачуну. Постоје национални рачуни за грађевину, пољопривреду, електроенегетику... На званично питање упућено Заводу за статистику, имамо ли национални здравствени рачун и колико *укупно* трошимо за здравство, званичан одговор гласи – немамо национални здравствени рачун, нема података. Мора бити да има на сајту Светске здравствене организације, канцеларије за Европу. Нема ни тамо! Све земље имају, Србија нема. Not available!!!! Ко може да нам пружи тај податак? Реч је о парама грађана, новцу пореских обвезника? Морамо ли да гледамо у звезде, можда одговор имају астролози? Популарни су код неких политичара. Трговчевић? Кигаку?

Ко
?

Коначно, Гордијев чвор разрешио је 18. септембра ове године Вилијам Дилинжер, водећи стручњак СБ за менаџмент, на прес конференцији у београдском Медиа центру. На питање колико трошимо за здравство – шест, осам или 10,5 одсто, одговорио је – онолико колико је СБ и израчунала, 10,5 одсто. Трошимо више од Мађарске, која је иначе чланица ЕУ. Директорка РЗЗО није се сагласила. Понудила је свој одговор тврдећи да трошимо готово упола мање, само шест одсто БДП-а. Дилинжер, економиста по струци, објаснио је да је јавна потрошња једно, а *укупна* потрошња нешто друго и изнео оцену да се наша потрошња у здравству не може назвати рационалном. Ко не верује, нека посети сајт Медиа центра. Снимак прес конференције доступан је свима који користе интернет. Хвала Бил Гејтсу.

Дакле, решисмо енигму. Трошимо више него што нам је представљано свих ових година. Броји се и новац који грађанин директно издваја из свог џепа, а није обавезни здравствени допринос. Јесмо ли од тога здравији? Статистика каже да нисмо.

Ново питање се само намеће – шта је био прави разлог да толико дуго, иако имамо сјајне економисте, нисмо имали одговор на питање колико *укупно* трошимо на здравство? Незнање? Методолошка грешка? Или – нешто треће? Најзад, како се уопште планира у здравству, ако не знамо базну чињеницу – колико имамо, колико и како трошимо?

Пише: Зорица Д. Марковић
 среда, 23 септембар 2009 15:47

